

ארבעה צירי ידע בהדרכה, גיל כרוז

אני מציע ארבעה צירים של ידע המצויים בהדרכה. שני צירים המתייחסים לידע על המקרה ושני צירי ידע שהאנאליטיקאי מסיק מן ההתנסות האנאליטית שלו. ארבעת צירי הידע הללו נוכחים במידות שונות בכל הדרכה, בתלוי בנקודה בה מצוי הפרקטיקן.

1. יישום התאוריה והטכניקה בקליניקה: פרקטיקנים משדה בריאות הנפש פונים ומבקשים "סופרוויז'ן" מאנאליטיקאי, מתוך שהם רואים בפסיכואנאליזה טכניקה, גוף של ידע חשוף, ומכחישים את האובייקט הכלול בה. ציר זה יכול להיות שלב הכרחי על מנת לשאת במועקה הכרוכה בכניסה לעולם הקליניקה. לעתים קרובות, הפניות האלה להדרכה אינן מלוות בכניסה של הפרקטיקן לאנאליזה. כתוצאה מכך, ההדרכה מחייבת עבודה מקדימה, כדי שהסובייקט יבחין בעמדתו ביחס לחור שבידע אשר דוחק בו לבקש הדרכה. במילים אחרות, יש ליצור אצלו את הלא מודע, במידה שהדבר אפשרי. ההבחנה בין ההדרכה לבין הפגישות המקדימות לאנאליזה נמחקת כאן.

2. בניית המקרה: פרקטיקנים של הפסיכואנאליזה, העובדים במוסדות או באופן פרטי, רוצים לדעת כיצד בנוי המקרה. למשל: פרקטיקנים שלקחו על עצמם להציג מקרה באחד ממוסדות הלימוד שלנו, באים להדרכה על מנת לעבוד על בניית המקרה אצל אנאליטיקאי. ההבנייה הזו מאפשרת להתקדם אל מעבר לאבחנה ולחלץ "ידע כיצד לעשות" עם המקרה. ואולם יש משהו בבניית המקרה שאינו מביא לקרוב אליו, אלא להתרחקות ממנו. הבנייה היא מסך הכרחי, פיקציה, אשר מאפשרת לנו לעבוד עם המקרה בפרקטיקה, אך מרחיקה אותנו ממה שמייחד אותו יותר מכל. אל הייחודי ניתן לגשת מתוך פרוק וניתוח (דה קונסטרוקציה) של הפיקציה. אני מתייחס כאן להערות של ז'אק אלן מילר במהלך פיפול 5: "בפסיכואנאליזה, המקרה הקליני אינו קיים!...הצגת המקרה הקליני כאילו הוא זה של הפציינט, זוהי פיקציה. זו העמדת פנים של אובייקטיביות"¹.

נעבור כעת לשני הצירים האחרים בהם הדגש מושם לא על הידע לגבי המקרה, כי אם על הידע הנוגע לאנאליטיקאי.

3. סביב הבניית הפנטזמה ונפילת האידיאלים: לאנאליטיקאים פרקטיקנים, מבלי שסיימו את האנאליזה, יש כבר איזו נקודת ראות על מסגרת הפנטזמה שלהם. למרות זאת, נקודת הראות הזו אינה תמיד מספיקה על מנת להמנע מן המכשולים הכרוכים בניהול הרפוי החל מן הפנטזמה של האנאליטיקאי. כאן, אין זו בניית המקרה שמהווה מסך המסתיר את המקרה, כי אם מסגרת הפנטזמה של הפרקטיקן. במקרים אלה, ההדרכה משמשת להחזרה של הפרקטיקן אל האווי של האנאליטיקאי כפי שהוא חולץ אצלו. פרוש הדבר שההדרכה מתקדמת בכל פעם עד הגבול בו היא פוגשת את האנאליזה של הפרקטיקן, ושולחת אותו אליה. בנקודה זו, על סף הפנטזמה, האנאליטיקאי יכול להיות יותר ראליסט, זאת אומרת שיש לו נקודת ראות לגבי הבלתי אפשרי במקרה ספציפי, וכתוצאה מכך, הוא יכול לאמוד את מה שאפשרי. הפנטזמה של "האנאליטיקאי המרפא" היא דוגמה נפוצה למכשול בו פוגש ניהול הרפוי כאשר הפרקטיקה פועלת עם הפנטזמה כמצפן. ואולם ניתן לציין סידרה של עמדות פנטזמטיות בהם האנאליטיקאי נוטה להתמקם כדי להתרחק מן הממשי של המקרה: הפרקטיקן הנוטה להתרגש, הרדום, המציל, הפתיין, המסור, המומחה, האדון, האבהי, האמהי, הלחץ, זה שמחקה את האנאליטיקאי שלו, זה שעסוק ללא הרף במחשבה טורדנית, זה שקשוב לקאונטר טרנספרנס...

4. הידוק הסימפטום: כפי שציין ז'אק אלן מילר באותה התערבות בפיפול 5, קורה שהאנאליטיקאי יכול לראות את עצמו בתוך תאור המקרה, כמו ולסקז ב"לאס מינאס"¹. אז, הפסיכואנאליטיקאי יודע שעל מנת לתפוס מה שקורה ממשית בריפוי, אין שום ידע מקדימים באחר כלשהו, יהיה אשר יהיה זה שמגלם אותו. בנקודה זו, האנאליטיקאי כבר לא מדביק את

המקרה בפנטזמה שלו, באידאליים שלו, בהזדהויות שלו. במקום זאת, הוא נוכח בטיפול דרך הסגנון האינטימי ביותר שלו, זה אשר נקבע בעת המפגש הטראומטי של הגוף עם המסמן. החל מן הרגע בו מהדהדת אצל הפרקטיקן הייחודיות הפרטית שלו כפי שהיא בודדה בהתנסותו האנאליטית, הוא יכול לחצוב מקום ולעבוד גם עם הייחודיות של הסובייקט המדבר אליו. זאת אומרת שהקליניקה מתנהלת החל ממה שההתנסות האנאליטית לימדה אותו על היחס האוטנטי ביותר שלו אל הממשי. היחס החדש הזה אל ייחודי ואל הממשי, קצת פחות הגנתי, מאפשר לו, בהתאם למקרה: או ללוות את הסובייקט באותה דרך אל הנקודה בו הוא יצייר את גבולות ה"אחד לבד" שלו, ערוב של התענגות ומסמן. או לחצוב מקום לדיאלקטיקה כאשר הודאות היא רודפנית. או לחזק את העיגון של הסובייקט לאחר הגדול כאשר הדבר נחוץ. או לתמוך בעבודת הסובייט על האות, על פיתוח והרחבת הלשון שלו, על מנת ליצור סיפים להתענגות.

כך, האנאליטיקאי המחוייב לעבודה האינסופית של בידוד הסימפטום שלו, יודע שהמאמץ ביחס למקרה שלו עצמו הינו תנאי ראשון לאפשרות לפעול על ייחודיות ההתענגות של סובייקט אחר. תנאי ראשון, אך לא מספיק. ההדרכה משמשת אז להתכוונות מתמדת, שוב ושוב, לנקודת אי הידע והבלתי ניתן לרפוי המהווה משענת לאקט האנאליטי.

גיל כרוז

¹. ז'אק אלן מילר, "לדבר עם הגוף שלך", מנטאל, כתב עת בינלאומי לפסיכואנאליזה, מס' 27-28.

on febrero 21, 2015 

Enviar por correo electrónicoEscribe un blogCompartir con TwitterCompartir con FacebookCompartir en Pinterest